

מסורת הש"ס

א) ועיניו לו: ושי"ג, זכסה ג. ט"ש, א) [לעיל כ. ט"ז, ד) ונחמה ג, א) ט) [לעיל ט: ושי"ג, ו) [לעיל כא: ושי"ג, ח) ורוב גיטין חתומים הם הוא סוף דיבור ואח"כ תמחיל הדיבור האי נמי איכא לאוקמי אפי' לרי"א רש"ל ט) [לעיל, ע' זילמן, רש"ש, א) ז"ל ז"ל רש"ש,

מוסף רש"י

שמא יבקע הנוד. קודם שיפיק מעו (ועובין זד) והוצר שלל היה עמד ללא ליה הפרשה עמדי טבלים למפרע (וחו"מ יד) דשבלתא כי מפרש לה לאהר זמן איכא למימר רק דמטא השמא לתקן כון יש צריכה למפיקא בתוך הנוד נמי לדיעה האי משנת קריאת שם וחולין שמה, אבל כי קבע הנוד ולא איכרי לה מרומה מינה מתי האי צריכה איכא למימר, ה' אפילו לכסוף לאו נכלל מרומה אח"כ (ועובין זד) לכשיבקע. נגזן גדנה, לומר דלא מיישקן לה (וסוכה דר. יבנ"א וחולין יד) נענין דבדל לאוסר לומר דלא מיישקן לה, דלא סמיך, דלי צ"מ מקר ליה לומר (ועובין זד) וכשי"ג יומא ט), ה' ה' ה' ה' טופס, שיהו מוזמנין לה גיטין, לפי שמה, מולי' נלע"ז" (נחמה ג. א) אף מוקדם הרי את מותרת לכל אדם. דה עיקר גופו שם.

מוסף תוספות

א. וא"ת השתא מסקנן דלר"ש אית ל"י ברירה. מוס' ה' ה' ה' ה' ב. משחשיבה אין עירוב עירוב. מוס' ה' ה' ג. וי"ל. מוס' ה' ה' ה' ד. משמיך דרבא, האי אשורתא דדייני דכתיבה מקמי דליחזו סהוי החימות דיידיה, פסולה. ר"ן. ה. לרב. ה' ה' ה' א. משום דשטרות בגיטין לא מיהלפי כלל. ר"ן. ז. דפסיל אפי' טופס. ה' ה' ה' א. ר' אלעזר, דגמר לה לה מאשה. מוס' ה' ה' ה' [ובענין בהו' לשמה. ש"ט"ק. ט. [אל"א] דרי"א אינו פוסל אלא בגיטין נשים לבד. רש"י. ג. (ו) בחיבורן. מוס' ה' ה' ה' מוס' ה' ה' ה' א. החקמונים. חתוב [בחם]. רש"י. ח. שמועין בתוקן ה"ה מותרת שהרי כותבת למה"ק למנסבא לכל גבר. רש"י. ז. מ"ה ה' ה' ה' כשרין ככותב את הגט. מוס' ה' ה' ה' טו. ואע"ז דמוקי הן תרתי קמייתא כרי"א לא הוה מוקי הן כרי"א. מוס' ה' ה' ה'

כל הגט פרק שלישי גיטין

כו.

עין משפט גו מצוה

יד א מ"י פ"ג מהל' גיטין הלכה ז סגן עש"ן:
ב [טוש"ע ח"מ ט' מג ספ"ד א יסומן מד ספי' ה]:
גו א ג"מ שם טוש"ע ח"מ סומן מה ספ"ד הלכה ז סגן עש"ן:
ד ה מ"י פ"ג מהל' גיטין הלכה ז סגן עש"ן:
ה:

תורה אור השלם

א. כי יקח איש אשה ובעלה ויהיה אם לא תמצא חן בעיניו פי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פרידתו ונתן בקידה וקלחה מביתו:
דברים כד א

פסקי ר"ד

מתני' הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן ושתי מלות צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ושתי מלות ומקום המעות ומקום הזמן ומקום המעות ומקום החוקק ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השהה ומקום הזמן מפני התקנה ר' יהודה פוסל בכולן ור' אלעזר פוסל בחלקן חוץ מפני נשים ומתקן אלא לבני עירו ואינו משיב אל לבו שמא יבא לידי מעור אחרת: אמר רב יהודה אמר שמואל וצריך שיניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם ור"א הוא דאמר עדי מסירה כרתי וביצא כתיבה לשמה: מאי מפני התקנה מפני תקון סופרים ובידין הוי דאפילו תופס נמי לא לכתוב ומשום תקון סופר שרו ליה רבנן ור' יהודה פוסל בכולן גזר תופס אטו תורף וגזר שטרות אטו גיטין ור"א מכשיר בכולן חוץ מגיטין נשים תופס אטו תורף גזר שאר שטרות אטו גיטין לא: תופס אטו תורף: גור' ה' תופס אטו תורף:

א) נלאה מזה דעתינו סובב דעת רש"י דנמוק גס בטעות מר אטו גיטין ועי' בתוס' ד"ה ר"א.

בין רבי יהודה בין ר"ש לא שנא וכו'. א' ורז יוסף דמסיק כפ' ככל מערבין ב' (עירובין דף לו:). דלר"ש לית ליה צריכה גבי הריני מערב לשבתות של כל השנה כולה ראייתו אלך ראייתו לא אלך דמסיק רב יוסף אפיון ולר"ש ראה מצעוד יום עירובו עירובו כו' רב יוסף יחלן בין בתולה צדעת עגמו לתולה צדעת אחרים:

התם בדרקתני טעמא כו'. צפרק ככל מערבין (עירובין דף לו:). מפרש רבא טעמא משום דבעינן ראשית ששייה ניכרין וגרסה דהתם גריס רבא מדאיירי אצ"י בתריה ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי הכא: **רבי אעזרז מבשיר בכולן.** פירש צוקנטרס ובלבד שיניח מקומות הללו וקשה לר"י דנגמרתא פסיק רב כו' אלעזר וקאמר ר' אשי בשטרות והאמר רב פפי' כו' אלמא מחזי כשיקרא ה"ג מחזי כשיקרא ואי לא מכשיר ר"א אללא בטופס דשטרות מה מחזי כשיקרא איכא מאחר שהניח מקום המלוה והלוה והמעות ועוד משמע דלא פריך' מדכז פפי אללא משום דפסיק כו' אלעזר אללא אי הוה סבר כדכזן הוה ניחא ליה ואי שייך בטופס מחזי כשיקרא אפי' סבר כדכזן תקשי לרב פפי ונראה לר"י דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף' והשתא מיחזי כשיקרא שכותב פלוני לזה מפלוני ועדיין לא ליה חוץ מגיטין נשים דפסיל אפילו טופס מדקמיני משום שלאמר וככז לה משמע דפסיל בגיטין נשים טפי מת"ק וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף דפרין מדכז פפי דלמא בטופס דשטרות דווקא מכשיר וי"ל דאם אימא דלא מכשיר אללא בטופס היה לו לקבוע דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקר' ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטין נשים ור' יהודה פוסל בכולן וגם היה ראוי לשנות בסדר זה שכל אחד מתמיר משלפניו אללא אי רבי אלעזר אתא לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא דתנא דברי רבי יהודה קודם משום דקאי אמת' דאיירי בטופס ור"א בשטרות מכשיר טפי ממנא קמא ובגיטין פסיל טפי': **חזין מגיטין נשים.** ואין לומר דשחרורי עבדים נמי פסיל' דאם כן צפ"ק (לעיל ט.) גבי שלשה דברים ששוו גיטין נשים לשחרורי עבדים ליתמי וכדברי ר"א לאכשורי דקתני ונדברי ר"מ באכשורי: **וצריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם.** ככל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט וצפ' בתרא (לקמן פה). נמי' תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג ר"ת לכתוב לשון זה בגט אללא בטופסי גיטין' לא היה כתוב ומי' אין להוציא לעו על גיטין הראשונים' שהרי מאריכין לכתוב כמה לשונות בגט' דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבר' סיפא** דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמו אימא ר"מ היא. ימיה דבסוף פרק שני לעיל (דף כג.) מוקי לה ר' זיקא א"ר יוחנן' כ"מ ופריך עלה מההיא דמחוצר דלמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ר"א היא ודחק לגנויי אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ומאי קושיא הא משמע כהא דלע"ג דמוקמינן הייא דמחוצר כרי"א מ"מ מוקמינן שפיר הייא דהלכל כשרים כר"מ ואורי' דלע"פ ששוסה צריכותא צוה מ"מ מיסתבר דאתיא כחד תנא אללא הך דפירקין ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסיק מדסיפא ר"א רישא לאו ר"א' דמטעם זה קאמר ר' יוחנן צפרק ד' אפיון (ע"מ דף ט:). אחיות איני יודע מי שנאן' ועוד דבתרמי קמייתא דמתינין כדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמיניהו כחד תנא:

מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא דברי' דקבע בגמרא כח' כך היינו משום דלמא לפרושי מפני התקנה אליבא דמאן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ: קא

לא ראה אינה מקודשת. דלא בעל אלא על תנאי ולא נתקיים וכי ראה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת בעילה ספק רואה ספק אינו רואה אמרינן הוצר דמשעת בעילה הוו קידושין: טבלים למפרע. שהרי לא הוצררה התרומה מעולם: לכשיבקע. כשיצא לידו

כך ודאי טבלים שמה אבל אין לחוש לכך דלא שופס ליבקע: **מתני' הכותב טופסי גיטין.** שסופר הוא ונטול שער ורואה שיהו מוזמנין לו פעמים שאדם נא לשוכרו והוא טרוד בשטרות אחרים: לריך שיניח מקום האיש וכו'. שאם רואה תגר צנייהם לא יאמר הריני כותב כל הגט ובגמרא' מפרש טעמא: לריך שיניח מקום כו'. ואם שמע שהיה אחד דורף אחר מצירו להלוותו מנא לא יאמר הריני כותב מיד ואניח מקום הזמן לבדו שלא יהא שטר מוקדם אללא לריך שיניח מקום הלוה והמלוה והמעות אע"ג דליכא למיחש למידי גזירה שטרות אטו גיטין: **מפני התקנה.** בגמ' מפרש שהיכא קאי: **פוסל בכולן.** ואפילו הניח מקומות הללו וטעמא מפרש בגמ' ר' אלעזר מכשיר בכולן. ובלבד שיניח מקומות הללו: חוץ מגיטין נשים. דגורין בהן טופס אטו תורף: שנאמר וככז נה. בגמרא פריך האי אתורף הוא דכתיב: **גב' אף מקום הרי את מותרת.** שגם זה עיקרו של גט: עדי מסירה רכסי. הלכך וככז לא לאו אחתימה קאי דחתימת עדים אינה אלא מדברי סופרים מפני תיקון העולם וכי כתיב וככז לה משמע אעיקר כרימות קאי דהיינו כל הני דאמרין: **וצריכא.** לשמאל לאוקמי להני תלת סתמי כרי"א ולממירא בצולוה והוא שצריך מקום התורף אין כותבין על המחוצר (לעיל דף כא:) והכל כשרין לכתוב (לעיל כג:) והכותב טופסי גיטין כולוה אוקמיניהו שמואל כרי"א: **דקתני אין כותבין.** והדר תנא כתבו על המחוצר כשר ומדקשיא רישא לא סיפא אוקמינא דכתיב קאמר אין כותבין טופס שמה יכתוב תורף כו': **אלא סיפא.** הכל כשרין לכתוב דקתני שאין קיום הגט אללא בחותמו: **אימא ר' מאיר היא.** ואינו צריך לשייר מקום התורף ואשמעינן שמואל דצריך ורבי אלעזר היא. וסיפא דקתני שאין קיום הגט אללא בחותמו לאו לאכשורי תורף דהשך שוטה וקטן דשאל לשמה קאי אללא אמצינתא קאי האשה כותבת את גיטה לשמה והאיש שוצרו שאין קיום הגט אללא בחותמו ולא בחתימתו. והא דנקט חותמו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים צו' ורוב גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: **איכא לאוקמה כו' אלעזר.** ולא קשיא מידי כדפרישית: **אלא הא מדסיפא.** פליג ר' אלעזר ארישא דקתני רבי אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטין נשים ורישא מכשיר אף בגיטין נשים: **אימא רישא לאו רבי אלעזר היא.** וא"ל לשייר מקום הרי את מותרת אללא מקום השמות לבדן משום קטטה דלקמנ' ח' קמ"ל. שמואל דרישא נמי כרי"א ותרי תנאי ואלביא דר' אלעזר דלקמניה: **מפני תקנה סופר.** התירו לכתוב טופס שלא לשמה: **ור"א היא.** הא דקתני מפני התקנה התירו לכתוב טופס הא לאו הכי הוה חסיר רבי אלעזר רבי דבעי לשמה צדכיה מדאורייתא: **לא לכתוב.** דלמא אחי למכתב תורף אללא משום חקנת סופר שיהו מוזמנין לו שרו ליה ובלבד שישיר תורף לכתוב לשמה ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: **וכי יהודה כו'.** וגזר שטרות אפי' טופס אטו גיטין: **שטרות אטו גיטין.** בטופס לא גזר דגזירה לגזירה היא: **והא כי כתיב לה אסורא כתיב.** דצקרא כרימות כתיב דהיינו תורף והכי יליף ר"א מיניה למיסק טופס: **אלא.** לא תימא שכתב דמשמע מיניה יליף אללא משום לומר משום שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גרינן טופס אטו תורף דאורייתא: קשיא

א) נראה מזה דעתינו סובב דעת רש"י דנמוק גס בטעות מר אטו גיטין ועי' בתוס' ד"ה ר"א.